

Nederlandse kinder- en jeugdliteratuur

In Nederland bestaat al lang een levendige kinder- en dagen lang de Kinderboekenweek plaats. Hieraan diverse activiteiten deel. De Kinderboekenweek heeft

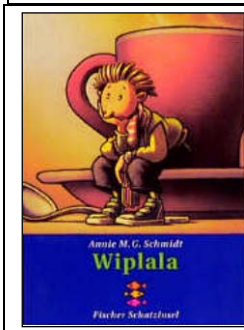
M1: Inleiding

Het is niet onopgemerkt gebleven dat de Nederlandstalige stijl heeft ontwikkeld. Daarom is het ook niet verwonderlijk volgen. Arnulf Zittelmann beschrijft het zo: 'Wat zouden wij In de jaren zestig zet een nieuwe ontwikkelingsfase is. Dit voor de pedagogische en maatschappelijke vernieuwingen jeugdboekenauteurs. De vernieuwing van de Nederlandse Annie M.G. Schmidt en An Rutgers-Van der Loeff. muffle uit de kinderpoëzie verdwijnen. *Ik ben lekker stout* is woord is. In speelse versjes en plaatjes zet de dichteres de verhalen creëert zij opgewekte kinderfiguren met veel worden gerespecteerd door de volwassenen. [...] Ook maatschappelijke veranderingen. Met groot ontwikkelingen ontstane probleemsituaties zo scherp dat de vooruitgang en persoonlijk leed na te denken. [...] In de jaren zeventig krijgt het maatschappelijke engagement realistische probleemboek en de nieuwe historische roman gebracht. Zij heeft de juiste kijk op de Derde Wereld – veel zoeken hun onderwerpen wat minder ver van huis. op de problemen van de milieuvervuiling. [...] Het succes afbeelding van het kind. Als wij de verhalen bekijken die de die elkaar door de jaren heen moeiteloos de hand kunnen maar ook weerbarstig en zelfverzekerd, soms gewoonweg als de kinderen uit de Rozenstraat waarover Han Hoekstra

Een in Nederland erg bekend kinderboek van Annie M.G. Schmidt, dat (nog) niet in Duits vertaling is verschenen:

Ook in het Duits verkrijgbaar:

jeugdboekenscene. Sinds een halve eeuw vindt elk jaar in oktober tien nemen landelijk veel bibliotheken, scholen en boekenwinkels met altijd een speciaal thema.

kinder- en jeugdliteratuur in de afgelopen decennia een geheel eigen toon en dat andere landen de ontwikkelingen in Nederland en Vlaanderen op de voet in de jaren zestig zonder de Nederlandse kinderliteratuur zijn geweest? [...] onafgebroken succesverhaal is te verklaren door de verhoogde sensibiliteit en door het talent van de op elkaar volgende generaties van jeugdliteratuur begint vlak na de Tweede Wereldoorlog met schrijfsters als Schmidt, een feministe-avant-la lettre, opent het raam en laat al het saai en de titel van een van haar bekendste gedichten waarin alleen een kind aan het wereld op z'n kop. Haar gedichten veroveren de schoolboeken. Ook in haar temperament. Jip en Janneke, Pluk, Floddertje en Otje zijn zelfverzekerd en Schmidts tijdgenote An Rutgers van der Loeff heeft een feilloos gevoel voor inlevingsvermogen beschrijft zij realistische, vaak naar aanleiding van actuele jonge lezers worden uitgedaagd over de gevolgen van oorlog, technische

de overhand. Nederland volgt de algemene Europese trend en draagt met het hieraan bij. Met het eerste genre wordt vooral Miep Diekmann in verbinding van haar verhalen spelen op Curaçao – en klaagt wantoestanden aan. Anderen *Oosterschelde Windkracht 10* (Terlouw 1976) gaat op verantwoorde wijze in van de Nederlandstalige jeugdliteratuur houdt direct verband met de nieuwe lijn hebben bepaald, ontstaat een lange lijst van kinderboekenkinderen reiken. Het zijn allemaal vrolijke kleine rebellen, opgewekt en ondernemend, brutaal en koppig. Zij hebben op de lezer een magische aantrekkingskracht net schrijft:

<i>De kinderen uit de Rozenstraat Hebben altijd vuile handen Ze hebben meestal een gat in hun mouw En ongepoetste tanden.</i>	<i>Die Kinder aus der Rosenstraße Haben immer schmutzige Hände Meist haben sie ein Loch im Ärmel Und ungeputzte Zähne.</i>
<i>De kinderen uit de Rozenstraat Hebben altijd slordige haren Ze hebben vaak een splinter in hun hand, En builen en bulten en blaren.</i>	<i>Die Kinder aus der Rosenstraße Haben immer unordentliche Haare Sie haben oft einen Splitter in der Hand, Und Beulen und Blasen.</i>
<i>De kinderen uit de Rozenstraat Lopen meest op blote voeten, Ze zijn de hele dag op straat Alsof ze nooit eten moeten.</i>	<i>Die Kinder aus der Rosenstraße Laufen meist barfuß Sie sind den ganzen Tag auf der Straße Als müssten sie nie essen.</i>
<i>De kinderen uit de Rozenstraat Schijnen zich nooit te verschonen Ze mogen alles wat ik niet mag 'k wou soms wel in de Rozenstraat wonen.</i>	<i>Die Kinder aus der Rosenstraße Scheinen sich nie umzuziehen Sie dürfen alles was mir verboten ist Ich wünschte manchmal, ich würde in der Rosenstraße wohnen.</i>

Deze anti-autoritaire kinderboekenfiguren gaan meestal hun eigen weg, maar desondanks slagen zij er in bij de volwassenen sympathie te wekken. Hun naïeve kinderblik ontmaskert het schijnheilige en legt zwakke plekken in de maatschappij bloot. Het fantasievolle, rebelse kind staat in sterke tegenstelling tot de 'oude geboren kinderen' in hun omgeving, die traag de versleten paden volgen en de fantasie geen kans geven [...] Ook in romans voor oudere lezers waarin de hoofdpersonage een adolescent is of zelfs volwassen is, houden zich deze rebelse karakters staande. Jan zonder Vrees, Jet uit *Schoolidyllen* (Top Naeff), Ella en Pit uit *Zomerzothheid* (Cissy van Marxveldt), Marije uit *Geef me de ruimte* (Thea Beckman), Stag uit *Koning van Katoren* (Jan Terlouw) bieden de lezers geen traditioneel maar een progressief identificatiemodel: Zij willen de maatschappij veranderen, vernieuwen. Een tweede constante waarmee de Nederlandse jeugdliteratuur de boventoon voert, is de literariteit of meer algemeen gezegd de kunst karakter van de boekenproductie. Vanaf de jaren tachtig wordt met grote inzet aan de opwaardering van de jeugdliteratuur binnen het literaire landschap gewerkt. Tegendraadse auteurs, illustratoren en boekenmakers verwerven respect en waardering doordat zij weigeren zich tot het niveau van de jonge lezer te verlagen. Zonder concessies bij taal, stijl en illustratie schrijven zij kinder- en jeugdboeken waarvan zij zelf houden. De grens tussen jeugdliteratuur en volwassenenliteratuur vervaagd geleidelijk. Dit leidt tot onderscheidingen en werkstipendia die met meer prestige zijn verbonden voor de auteurs.

(Bron: Ghesquière, Rita: „Der rebellische Reiz des niederländischsprachigen Kinderbuches“;
http://www.ned.univie.ac.at/CMS/Brochueren/Von_Dik_Trom_bis_Meester_Max/Der_rebellische_Reiz/)

Opdrachten:

1. Leg uit waarop volgens M1 het succes van de Nederlandstalige kinder- en jeugdliteratuur berust.
2. Noem voorbeelden uit de Duitse respectievelijk internationale kinder- en jeugdliteratuur, die soortgelijke kenmerken vertonen als de in M1 genoemde Nederlandstalige boeken en beschrijf de overeenkomsten.

3. Het in M1 afgedrukte gedicht over de kinderen uit de Rozenstraat rijmt in in het Nederlandse origineel (rijmschema: a, b, c, b). De rijm is in de vertaling achterwege gebleven. Maak een gedicht over de kinderen in jouw straat (school) en maak hierbij gebruik van het genoemde rijmschema.
4. Lees het artikel 'Nur große Esel lesen keine Kinderbücher' van Rindert Kromhout en leg uit welke motieven de auteur voor het schrijven van kinderboeken noemt. Dit artikel is via het internet te downloaden:
<http://www.ned.univie.ac.at/node/12796>.
5. Stel criteria op (b.v. thema, hoofdfiguren, oriëntatie op de werkelijkheid, locatie en tijd van het verhaal, stijl, taal, abstraherings- en moeilijkheidsgraad) voor een jeugdboek dat jij zou aanbevelen.